

STRATEGISK HANDLINGSPLAN 2020 – 2026

Overordnet mål:

I 2026 skal LEVE være en ledende samfunnsstemme om selvmord i Norge i kraft av etterlattes og berørtes stemmer

Overordnet mål skal nås gjennom LEVEs satsingsområder:
sorgstøtte og selvmordsforebygging

LEVEs strategiske handlingsplan går over 6 år, oppdelt i 3 tiltaksfaser vedtatt hhv. 2020/2022/2024. Vedlagt ligger forslag til Tiltaksfase 1 2020-2022, som skal vedtas på landsmøtet 3. oktober 2020.

SATSINGSOMRÅDER

Sorgstøtte

STRATEGISKE MÅL FOR SATSINGSOMRÅDENE FOR 2026

LEVE skal gi oppfølging etter selvmord ut ifra etterlattes og berørtes behov

FØRINGER SOM SKAL BIDRA TIL Å NÅ STRATEGISKE MÅL

Kunnskapsbasert sorgstøtte -

gjennom kontinuerlig oppdatert informasjon om etterlattes og berørtes behov, skal LEVE sikre god kvalitet i sorgstøtten til den enkelte og i råd til offentlige myndigheter.

Relevant sorgstøtte i alle livsfaser -

herunder sørge for økt rekruttering og støtte til likepersoner- og sorggruppetjenesten, fast oppfølging av medlemmer og utvikling av nye støttetilbud, også for livslangt medlemskap.

Fast rådgivende beredskapsaktør -

ved alle psykososiale beredskapsteam i Norge, samt pådriver til at oppfølging av etterlatte iverksettes ved hvert selvmord i landet.

Faglig uavhengig og økonomisk selvstendig -

tilstrebes kontinuerlig, fundert i et solid og støttende sekretariat for fylkeslag, medlemmer, frivillige, etterlatte, berørte og alle som trenger informasjon fra LEVE.

Selvmondsforebygging

STRATEGISKE MÅL FOR SATSINGSOMRÅDENE FOR 2026

LEVE skal bidra til bredere forståelse av selvmord og for forebygging på tvers av samfunnsarenaer

FØRINGER SOM SKAL BIDRA TIL Å NÅ STRATEGISKE MÅL

Kunnskapsbasert selvmordsforebygging -

gjennom kunnskapsorientert åpenhet, opplysningsvirksomhet og politisk arbeid, skal LEVE bidra til nytenkning og bredere forståelse av selvmord i et folkehelseperspektiv.

Pådriver for nullvisjon for selvmord -

herunder bidra til at nullvisjon for selvmord vedtas i nasjonal handlingsplan for selvmordsforebygging 2020, og i regionale og kommunale handlingsplaner.

Pådriver for bred selvmordsforebygging -

i et folkehelseperspektiv og i psykisk helsevern, med fokus på risikogrupper og forebyggende oppfølging av etterlatte.

Pådriver for ny kunnskap om selvmord -

med fokus på økt tverrfaglig samfunnsforskning på årsakssammenhenger ved selvmord, parallelt med mer forskning på psykiske lidelser og selvmord.

SATSINGSOMRÅDE: Sorgstøtte – Tiltaksfase 1 (2020 - 2022)

TILTAK	HOVEDANSVAR	GJ.FØRING MED
<p>Nøkkeltall som kunnskapsgrunnlag for støttevirksomhet i organisasjonen: Kartlegge/logg av støttevirksomhet i fylkeslag, med fokus på kvantitet (antall, varighet ol.)/analyse av fylkeslagenes økonomi m.m. – for utvikling av LEVEs støttearbeid for fylkeslag på ulike felt, og av relevante samarbeid som Sorg og omsorg, Kirkens SOS, Pårørendesenteret ol.</p> <p><i>Intensjonen er å legge til rette for at fylkeslag og andre frivillige kan gjøre sitt arbeid på enklest mulig måte.</i></p>	<p>Sekretariatet gjennomfører kartleggingsarbeidet – grunnlag for strategiske diskusjoner i landsstyret.</p>	<p>Fylkeslagene bidrar med opplysninger der det er relevant.</p> <p>Inviteres til drøftinger ved fylkeslags-samling o.l.</p>
<p>Nøkkeltall/ innhold som kunnskapsgrunnlag for virksomhet i sekretariat: Kartlegge/logg av samtaler i sekretariatet (oppfølging medlemmer; støttesamtaler; fylkeslagssamtaler) – for utvikling av medlemsrutiner, av støttesamtaler, samt oversikt over all aktivitet i fylkeslagene for landsstyret og for videre organisasjonsutvikling.</p> <p><i>Intensjonen er å legge til rette for at fylkeslag og andre frivillige kan gjøre sitt arbeid på enklest mulig måte.</i></p>	<p>Sekretariatet gjennomfører kartleggingsarbeidet – grunnlag for strategiske diskusjoner i landsstyret.</p>	<p>Fylkeslagene bidrar med opplysninger der det er relevant.</p> <p>Inviteres til drøftinger ved fylkeslags-samling o.l.</p>
<p>Utforske målingsinstrumenter for kvalitet ved LEVEs støttevirksomhet: For kunnskap om støtteopplevelse og behov hos etterlatte og berørte. En undersøkelse blant LEVEs brukere vurderes her for neste tiltaksfase.</p>	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret.</p>	
<p>Prioritere utvikling av Google Disk som intern informasjonsarena i LEVE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Database for likepersonsaktivitet og sorggruppevirksomhet (Antall/oversikt/nøkkeltall) • Kunnskapsbank (fag og artikler) • Idébank (aktiviteter, søknader, maler, ressurspersoner) <p><i>Intensjonen er å legge til rette for at fylkeslag kan gjøre sitt arbeid på enklest mulig måte.</i></p>	<p>Sekretariatet</p>	
<p>Øke antall medlemmer slik at LEVE blir en solid medlemsorganisasjon LEVE ønsker at flest mulig etterlatte og berørte blir medlem i LEVE.</p> <p>Fleire tiltak er allerede igangsatt og flere finnes i strategisk handlingsplan. Bl.a. vil følgende tiltak føre til positiv medlemsutvikling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utvide og segmentere medlemstilbudet til sorgstøtten, slik at LEVE kan være en støtte gjennom hele livet og gjennom alle livsendringer. 2. Tettere oppfølging av frivillige med flere tilbud til de frivillige 3. Utvikle bedre datainnsamling om medlemmene slik at LEVE stadig kan utvikle aktuelle tjenester basert på medlemmenes behov. 	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret utarbeider sakspapirer for diskusjonen.</p>	<p>Fylkeslagene er med på å utøve tiltaket lokalt når tiltaket er bestemt.</p>

SATSINGSOMRÅDE: Sorgstøtte – Tiltaksfase 1 (2020 – 2022)

TILTAK	HOVEDANSVAR	GJ.FØRING MED
<p>Utforsking av nye tilbud i LEVE, for videreutvikling i neste tiltaksfase.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utforske nye rekrutteringsmodeller av frivillige til støttearbeid. • Utforske nye områder for støttearbeid, slik som støttesamtaler online og utvidet bruk av likepersoner. • Utforske nye målgrupper for støttearbeid, som mamma-nettverk og organisasjoner for innvandrere. • Forslag til flere tilbud for å ivareta medlemmer over tid 	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret.</p>	<p>Fylkeslagene Inviteres til drøftinger og innspill underveis i utforskingen.</p>
<p>En fast, årlig nasjonal utsending fra LEVE sentralt av brosjyrer til alle relevante instanser i hele landet: Begravelsesbyråer, kriseteam, fastleger, politi, menigheter, sykehus ol.</p>	<p>Sekretariatet</p>	<p>Fylkeslagene Fylkeslagene kan supplere med utdeling lokalt, så sant man har mulighet geografisk o.l.</p>
<p>Ha minimum 3 aktive likepersoner i hvert fylkeslag</p>	<p>Fylkeslagene oppfordrer medlemmer til å søke seg til likepersonskurs og sørger for koordinering av fylkeslagets likepersoner.</p>	<p>Sekretariatet gjennomfører likepersonskurs/ oppfølgingskurs og sørger for veiledere.</p>
<p>Tilby sorggrupper i alle RVTS-regioner <i>Minimum 1 sorggruppe i alle fylkeslag i siste Tiltaksfase 2024-2026.</i> Målsettingen fordrer god kontinuitet, slik at det sikres varig drift. LEVEs mål er at alle sorggrupper skal ha et lederteam med én fagperson (hovedleder) og én etterlatt (kurset sorggruppeleder), så sant det er mulig. Det er viktig å utvikle sorggrupper som en kjernetjeneste i LEVE, siden det alltid vil være behov.</p>	<p>Fylkeslagene oppfordrer medlemmer til å søke seg til sorggruppeleder-kurs – samt søker fagpersoner/ andre miljøer for gruppesamarbeid.</p>	<p>Sekretariatet gjennomfører likepersonskurs/ oppfølgingskurs og sørger for veiledere.</p>
<p>Rekruttering til og oppfølging av likepersonstjenesten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekruttere 40 nye likepersoner, gjennom nytt likepersonskurs som igangsettes hver høst fra 2020. • Arrangere oppfølgingskurs annethvert år for likepersoner, sorggruppeledere, veiledere. Neste kurs er våren 2022. • «Personaloppfølging» av likepersoner fra sekretariatet ved behov, for avlastning for fylkeslag. 	<p>Sekretariatet gjennomfører alt kursarbeid sammen med RVTS. Etablerer rutiner for oppfølging av likepersoner.</p>	<p>Fylkeslagene bidrar ved samtale med søkere til kurs.</p>

SATSINGSOMRÅDE: Sorgstøtte – Tiltaksfase 1 (2020 – 2022)

TILTAK	HOVEDANSVAR	GJ.FØRING MED
Ferdigstille og igangsette nytt årlig sorggruppelederkurs fra 2021	Sekretariatet sammen med RVTS/fagmiljøer	Fylkeslagene bidrar ved samtale med søkere til kurs
Gjennomføre minimum 6 «Prosjekter på tvers» av fylkeslag årlig med særlig oppfordring til ulike former for sorgbearbeiding og livsmestringskurs, samt støttetilbud til menn (se under).	Fylkeslagene etablerer samarbeid og sender søknad til sekretariatet	Sekretariatet gir tilskudd og legger prosjekter på Google Disk for inspirasjon til andre
Øke støttetilbud for menn som etterlatte og berørte rundt om i landet (Basert på malen «La menn være menn»)	Fylkeslagene Kan benytte malen som er lagt på Google Disk	
1 nasjonalt landsomfattende livsmestringskurs for etterlatte og berørte	Sekretariatet arrangerer kurset med relevant fagmiljø	Fylkeslagene kan supplere med egne liknende lokale kurs, om man ønsker
Fornyng av LEVENytt – fra nyhetsbrev til medlemsmagasin Fokus på støtte og livmestring i ulike faser av livet.	Sekretariatet ser til andre organisasjoner	
Søknad til Stiftelsen Dam om prosjektsamarbeid med politiet: Målet er at LEVEs fylkeslag og likepersoner blir en fast, frivillig samarbeidspartner for psykososiale beredskapsteam i Norge. Politidirektoratet har godkjent prosjektsamarbeid.	Sekretariatet sammen med politiet, likepersoner, fylkeslag, ressursgruppe	

SATSINGSOMRÅDE: Selvmordsforebygging – Tiltaksfase 1 (2020 - 2022)

TILTAK	HOVEDANSVAR	GJ.FØRING MED
<p>Arbeide aktivt for at politiske myndigheter vedtar nullvisjon for selvmord – nasjonal, regionalt og lokalt.</p>	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret spesielt overfor nasjonale myndigheter</p>	<p>Fylkeslagene bidrar ved kommunale og fylkeskommunale planer, om ressurser</p>
<p>Et felles fokus for alle organisasjonsledd, er å formidle på alle offentlige arenaer at selvmord er et folkehelseproblem</p>	<p>Sekretariatet, landsstyret og fylkeslag</p>	
<p>Utvikle mal for forebyggende foredrag i LEVE, i kraft av etterlattes og berørtes stemmer</p> <p>Tilpasset skoler og kommuner, virksomheter og andre relevante institusjoner i videoformat/powerpoint – som representanter fra fylkeslag kan benytte om de ønsker å bidra ved slikt formidlingsarbeid.</p> <p><i>Malen legges på Google Disk.</i></p>	<p>Sekretariatet utvikler mal og evt. kurs</p>	<p>Fylkeslagene kan bidra ved formidling om de har repr. som ønsker det</p>
<p>Etablere faggruppe/fagråd med nøkkelressurser fra ulike forskningsmiljøer og interesseaktører</p>	<p>Landsstyret sammen med sekretariatet</p>	
<p>Være aktiv påvirker i avslutningen av regjeringens arbeid med ny nasjonal handlingsplan for selvmordsforebygging.</p> <p>Aktivt jobbe bl.a. for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere fysiske tilgjengelige lavterskeltilbud for selvmordsnære over hele landet, eks. Rask Psykisk helsehjelp • Økte midler til frivillige krefter som bidrar i forebyggende arbeid, også gjennom støttevirksomhet til selvmordsetterlatte. • At det skal gjennomføres nasjonal kartlegging/analyse av alle selvmord i Norge, også utenfor psykisk helsevern – slik det gjøres med dødsfall i trafikken (nullvisjonsarbeid). • At bred forståelse av selvmordstematikk integreres i relevante utdanninger, også utenom helsevesen. • At SKAL og ikke BØR forpliktes i all samhandling mellom spesialisthelsetjeneste og kommunal primærhelsetjeneste. • At alle kommuner skal ha beredskapsplan for tett oppfølging av selvmordsetterlatte og selvmordsnære. • Mer forskning på selvmord og menneske/samfunn/ • meningskrise/utenforskap, for mer kunnskap om tidlig og bred selvmordsforebygging i et samfunnsperspektiv. 	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret</p>	

SATSINGSOMRÅDE: Selvmordsforebygging – Tiltaksfase 1 (2020 – 2022)

TILTAK	HOVEDANSVAR	GJ.FØRING MED
<p>Delta i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for revidering av nasjonale retningslinjer for selvmordsforebygging i psykisk helsevern LEVE er pr. i dag en del av denne gruppen, med fokus på menneskets livshistorie i risikovurdering, fremfor sykehistorie.</p>	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret</p>	
<p>Igangsette prosjekt for samfunnskostnader omkring selvmord Prosjektsamarbeid med NSSF er etablert, midler søkes aktivt</p>	<p>Sekretariatet sammen med landsstyret</p>	
<p>Nasjonal markering av Verdensdagen for selvmordsforebygging 10. sept. Aktivitet i alle fylkeslag, samt lysmarkering i alle fylkeslag 10. september</p>	<p>Sekretariatet: - Nasjonal markering - Tilskudd til fylkeslag - Produkter til fylkeslag - Pressemd. fylkeslag</p>	<p>Fylkeslagene gjennomfører egne markeringer</p>
<p>Arrangere OBS! kurs (Oppmerksom på selvmordsfare) knyttet til kompetanseheving av likepersoner</p>	<p>Sekretariatet arrangerer nasjonale kurs</p>	<p>Fylkeslagene oppfordres til gj.føring av lokale kurs</p>
<p>Aktivt samarbeide med VIVAT om informasjon om deres ulike selvmordsforebyggende kurs til relevante instanser</p>	<p>Sekretariatet</p>	
<p>Kartlegge hva som finnes av selvmordsforebyggende tilbud i Norge Formidle de kurs og tiltak LEVE mener har nytteverdi</p>	<p>Sekretariatet gj.fører kartlegging og formidling</p>	<p>Fylkeslagene inviteres til innspill og drøfting underveis</p>
<p>Utforske – og mulig forankre i neste tiltaksfase – om LEVE skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilby forebyggende frivillige opplysningstiltak i LEVE • Ha egne selvmordsforebyggende programtilbud, basert på sorgstøtteerfaring i et forebyggingsperspektiv, med målgrupper som politi, brannmenn, amb. personell, lærere o.l. • Jobbe for at koordinator for selvmordsforebygging og ettervern ansettes i alle kommuner. • Jobbe for gode selvmordsforebyggende program i skoler. 	<p>Landsstyret sammen med sekretariatet</p>	<p>Fylkeslagene inviteres til innspill og drøfting underveis</p>